

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут гуманітарної підготовки та державного управління
Кафедра публічного управління та адміністрування

Красій М.О.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

*Методичні вказівки для підготовки до
практичних занять*

*для здобувачів вищої освіти
заочної форми навчання I курсу
другий (магістерський) рівень*

*Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»*

Івано-Франківськ
2024

*Рекомендовано до друку методичною радою
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
(протокол №3/І від 25.01.2024 р.)*

Рецензенти:

І. В. Козич, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри політики в сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Л. С. Мосора, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Красій М. О.

К 78 Інституціональне та правове забезпечення публічного управління: методичні вказівки для підготовки до практичних занять. Івано-Франківськ ІФНТУНГ, 2024. 20 с.

МВ 02070855-20272-2024

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Інституту гуманітарної підготовки та державного управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу і призначені для практичних занять з дисципліни «Інституціональне та правове забезпечення публічного управління». У методичних вказівках коротко описано на що здобувач вищої освіти має звернути увагу при вивченні теми, що виносяться студентам на практичне заняття. Окрім того визначено найважливіші питання для самоконтролю та обговорення, до кожної теми наведено ситуаційні задачі. Поданий перелік нормативних актів та літератури.

Методичні вказівки призначені для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання І курсу другого освітнього рівня «магістр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

УДК 35.071

© Красій М.О., 2024

© Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практичні заняття з дисципліни «Інституціональне та правове забезпечення публічного управління» проводяться з метою закріплення теоретичних знань, опрацюванні законодавства і доктринальних напрацювань. Практичні заняття розвивають уміння логічно мислити і застосовувати отримані знання на практиці.

На практичних заняттях здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати свій рівень оволодіння матеріалом та вміння працювати з нормативними актами і рекомендованою літературою.

Практичне заняття як правило розпочинається з короткого викладу основних теоретичних положень, що стосуються відповідної теми. Після цього студенти розкривають зміст винесених на розгляд питань згідно плану практичного заняття.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачами вищої освіти матеріалу, який виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять.

Навчальний час, відведений для аудиторної роботи здобувача вищої освіти, визначається навчальним планом, відповідно до часу відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Співвідношення обсягів аудиторних занять, самостійної й індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми.

Зміст аудиторної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними вказівками викладача.

Підготовка до практичного заняття може включати:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- систематизацію вивченого раніше матеріалу;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- підготовку та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо.

До заняття також можуть відноситися творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання:

- дослідження практичних ситуацій;

- підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація;
- написання есе;
- складання і розв'язування задач;
- розробка моделей, явищ і процесів;
- анотація опрацьованої додаткової літератури;
- розробка і розв'язування тестових завдань;
- порівняльна характеристика вивчених явищ, процесів тощо;
- анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи;
- пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем;
- збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ **ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ**

Однією з форм навчальних занять є практичне заняття. Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого для здобувачів вищої освіти організовується аналіз окремих теоретичних положень з дисципліни «Інституціональне та правове забезпечення публічного управління», формуються навички і вміння їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформульованих завдань. Основними завданнями практичного заняття є: поглиблення та уточнення знань, здобутих на лекціях і в процесі самостійної роботи; нагромадження первинного досвіду з організації роботи та техніки управління; оволодіння початковими навичками роботи з нормативними документами.

Структурно практичне заняття включає попередній контроль знань, навичок і вмінь здобувачів вищої освіти; формулювання загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти; розв'язання задач та їх обговорення.

Перш, ніж приступити до розв'язання задачі, необхідно визначити, яких правових відносин вона стосується, вивчити відповідну навчально-методичну літературу, необхідні нормативно-правові акти.

Відповіді на поставлені в задачі питання повинні бути повними та обґрунтованими. Необхідно не лише вказати на можливі порушення норм чинного законодавства, а й визначити наслідки такого порушення і засоби захисту порушених прав. При цьому варто посилатися на конкретні статті, пункти нормативно-правових актів.

Під час розв'язання задач здобувачі вищої освіти мають керуватися наведеним нижче алгоритмом. Вирішення правового спору здійснюється в три етапи:

- I етап – з'ясувальна частина;
- II етап – підготовча частина;
- III етап – письмова частина.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назви тем	Обсяг годин	Форми контролю
Тема. Механізм і апарат держави. Органи влади в Україні.	2	
Тема. Інституційне забезпечення публічного управління	2	
Тема. Право як регулятор суспільних відносин.	2	
Тема. Норми права.	2	
Тема. Юридична відповідальність.	2	
Всього	10	екзамен

Практичне заняття № 1 (2 год.)

Тема. Механізм і апарат держави. Органи влади в Україні.

Методичні зауваження

Розглядаючи тему необхідно розпочати із визначення механізму держави. Далі слід охарактеризувати складові елементи механізму держави - державні підприємства та державні установи, виявити їх основні риси, навести приклади. Доцільно запам'ятати, що державні підприємства і установи в механізмі держави не наділені владними повноваженнями. Вони здебільшого надають послуги чи здійснюють господарську функцію, виконуючи галузеві завдання загальнодержавного значення. Слід звернути увагу на суттєві відмінності між державними установами й підприємствами та державними органами.

Питання для обговорення:

1. Поняття механізму держави.
2. Поняття апарату держави та його ознаки.
3. Загальна характеристика гілок влади.
4. Державна служба. Державний службовець і посадова особа.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке механізм держави та його призначення?
2. Яка структура механізму держави та їх ознаки?
3. Які державні органи входять до складу апарату держави?
4. Що становить систему державних органів України?
5. Які основні функції парламенту?
6. Які основні засади судочинства?
7. Які інститути системи «стримувань і противаг» функціонують в Україні?
8. Які є види державної служби?
9. Які ознаки державного службовця?
10. Які ознаки посадової особи?

Практичні завдання:

1. Павленка було призначено начальником управління економіки обласної державної адміністрації. Через місяць розпорядженням голови обласної державної адміністрації Павленка було звільнено із займаної посади, оскільки з'ясувалось, що він є двоюрідним братом свого заступника. Чи законно звільнено Павленка?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 року №889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

Рекомендована література: 2, 5, 6, 7, 13, 14, 18, 19, 34, 35

Практичне заняття № 2 (2 год.)

Тема. Інституційне забезпечення публічного управління.

Методичні зауваження

Розглядаючи тему необхідно увага приділити інституту Президента, парламенту, Кабінету Міністрів України, Конституційному Суду України, характеристиці їх основних функцій і повноважень, аналізу питань взаємодії між собою.

Питання для обговорення:

1. Інститут Президента України.
2. Верховна Рада України.
3. Кабінет Міністрів України.
4. Конституційний Суд України.

Питання для самоконтролю:

1. Що являє собою законодавча діяльність?
2. Які існують види законодавчого процесу?
3. Які стадії законодавчого процесу? 16. Яке коло суб'єктів законодавчої ініціативи у Верховній Раді України?
4. Що являє собою промульгація закону?
5. Конституційно-правовий інститут президентства: поняття, загальна характеристика.
6. Розкрийте статус Кабінету Міністрів України в системі виконавчої влади.
7. На яких засадах функціонує Конституційний Суд України?

Практичні завдання:

1. Президент України звернувся до українського народу з привітанням з нагоди Дня Конституції України. *Чи належать ці дії Президента України до кола його повноважень? Відповідь обґрунтуйте.*

2. Прем'єр-міністр України під час звіту про діяльність уряду заявив про наміри відправити у відставку Голову Верховної Ради України у зв'язку з постійним порушенням регламенту Верховної Ради України.

Чи має право Прем'єр-міністр України звільняти Голову Верховної Ради України?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20>

3. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4.04.1995 № 116/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0>

4. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

5. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

6. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 №2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>

Рекомендована література: 11, 3, 5, 7, 10, 19, 22, 32, 36, 37, 38, 39

Практичне заняття № 3 (2 год.)

Тема. Право як регулятор суспільних відносин.

Методичні зауваження

Розкриваючи сутність поняття права, необхідно, насамперед проаналізувати основні сучасні концепції праворозуміння та виявити притаманні їм відмінні та спільні риси. Слід висвітлити призначення положення про право як регулятора суспільних відносин, що міститься у всіх сучасних концепціях праворозуміння. Аналіз цієї теми передбачає розгляд змісту соціальних норм права як загальнообов'язкового формально визначеного правила поведінки.

Питання для обговорення:

1. Поняття, ознаки права та функції права.
2. Поняття, загальні риси і види соціальних норм.
3. Поняття та способи правового регулювання.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте основні підходи до праворозуміння.
2. Охарактеризуйте право як багатоаспектне явище.
3. Виокремте істотні ознаки права.
4. Назвіть основні соціальні і юридичні функції права.
5. Виокремте основні аспекти цінності права.
6. Назвіть соціальні норми, за допомогою яких регулюються суспільні відносини.
7. Наведіть приклади фіксації норм моралі у праві.
8. Чим відрізняються правові норми від політичних норм?
9. Яким чином релігійні норми впливають на розвиток правової системи держави?

Практичні завдання:

1. Визначте, у яких із наведених ситуацій відносини між людьми врегульовуються правовими нормами.

Ситуація 1. Максим хоче запропонувати Віталієві стати його другом.

Ситуація 2. Елеонора бажає влаштуватися на роботу.

Ситуація 3. Харитон і Ельвіра бажають укласти між собою шлюб.

Ситуація 4. Васирина хоче охрестити свою новонароджену дитину.

2. Визначте види соціальних норм, які регулюють поведінку людей у кожній із наведених ситуацій.

Ситуація 1. Заборона вчиняти подружню зраду.

Ситуація 2. Заборона посягати на авторство чужого твору.

Ситуація 3. Громадянин України має право в будь-який час зупинити чи припинити своє членство в політичній партії шляхом подання заяви до відповідних статутних органів цієї партії.

Ситуація 4. Правила укладання шлюбу.

Ситуація 5. Правила будівництва приватного будинку.

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
3. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
4. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5.04.2001 № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>

Рекомендована література: 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19, 28, 30. 31

Практичне заняття № 4 (2 год.)

Тема. Норми права.

Методичні зауваження

Аналіз цієї теми передбачає розгляд змісту норми права як загальнообов'язкового формально визначеного правила поведінки, що встановлюється чи санкціонується державою з метою регулювання суспільних відносин. Після цього слід перейти до аналізу конкретних ознак норми права, пояснюючи кожен з них на конкретних прикладах. В рамках відповіді на це питання необхідно також визначити чим обумовлена провідна роль норми права в механізмі соціального регулювання. Характеристика системності, загальної обов'язковості, формальної визначеності, забезпеченості владою держави, нормативності та інших ознак досягається поясненням їх внутрішньої суті з відповідними прикладами та порівняннями.

Питання для обговорення:

1. Поняття та загальні ознаки норм права.
2. Види норм права.
3. Структура норми права.
4. Співвідношення норми права і припису статті нормативно-правового акта.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть ознаки, що відрізняють норми права від інших соціальних норм.
2. Наведіть основні класифікації норм права.
3. Назвіть види гіпотез, диспозицій та санкцій норми права.
4. Виокремте групи спеціалізованих норм права і стисло охарактеризуйте кожен з них.
5. Назвіть можливі варіанти співвідношення норми права і припису статті нормативно-правового акта.

Практичні завдання:

Скласти схеми:

1. Види правових норм.
2. Структура норми права.
3. Класифікація гіпотез, диспозицій, санкцій: критерії та види.
4. Особливості застосування спеціалізованих норм права.

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

Рекомендована література: 5, 6, 7, 14, 15, 18, 19, 34, 35

Практичне заняття № 5 (2 год.)

Тема. Юридична відповідальність.

Методичні зауваження

В межах цього семінарського заняття слід проаналізувати визначення юридичної відповідальності. Аналізуючи юридичну відповідальність, необхідно усвідомити, що юридична відповідальність є необхідною умовою впливу на правопорушника з метою недопущення вчинення правопорушень надалі як цією, так і іншими особами. Слід дати визначення юридичної відповідальності, перерахувати її ознаки, після чого перейти до її класифікації за такими критеріями, як зміст санкції, форма здійснення, галузева ознака тощо.

Питання для обговорення:

1. Поняття юридичної відповідальності
2. Підстави юридичної відповідальності
3. Види юридичної відповідальності
4. Мета і функції юридичної відповідальності

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть ознаки юридичної відповідальності.
2. Поясніть зміст поняття «підстави юридичної відповідальності»
3. Які підстави виключають настання юридичної відповідальності?
4. Проаналізуйте головні цілі та функції юридичної відповідальності.
5. Як співвідносяться поняття «юридична відповідальність» та «державний примус»?

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте ситуації та визначте, в яких випадках має настати юридична відповідальність. Визначте її вид.

А. Іван за підробленими документами отримав у банку велику суму грошей;

Б. Борис образив свого дядька під час сімейної лайки;

В. Наталія своєчасно не виконала зазначену в контракті роботу;

Г. Галина не з'явилася на щорічну зустріч випускників школи;

Г. Павло П. спізнився на роботу на 40 хвилин;

Д. Микола, бажаючи влаштувати свою доньку на навчання в університет, дав декану одного з факультетів неправомірну вигоду.

2. Проаналізуйте ситуацію. Аналізуючи ознаки правопорушення, визначте, чи є така ситуація правопорушенням.

Ситуація 1: Сергій ішов додому. На пустинній вулиці він побачив двох молодиків, які чіплялися до дівчини. На прохання Сергія припинити молоді люди не реагували. Тоді, щоб захистити дівчину, Сергій побив хлопців, завдавши їм тілесних ушкоджень.

Ситуація 2: Сергій ішов додому. Поруч із будинком Світлани він побачив Андрія, який теж симпатизував Світлані. Зі словами: «Я ж попереджав тебе, щоб ти більше тут не з'являвся». - Сергій почав бити Андрія, зрештою Андрій отримав тілесні ушкодження.

3. Приватний підприємець Микитенко, рухаючись на автомобілі, не звернув увагу на сигнал світлофора і, перетинаючи перехрестя, зіткнувся з трактором. За скоєне правопорушення Микитенка притягнуто до відповідальності, а саме:

1) відшкодування власнику пошкодженого трактора вартості ремонту;

2) позбавлення прав водія терміном на 1 рік.

Микитенко вважає, що санкції стосовно нього порушують норму ст. 61 Конституції України, яка забороняє двічі притягати до відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення. А як вважаєте ви?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

4. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

5. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Рекомендована література: 5, 6, 7, 8, 9, 10,14, 18, 19, 34, 35

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Алексєєв В. М., Липовська Н. А. Взаємовідносини держави та суспільства : навч. посіб. Дніпро : ГРАНІ, 2019. 172 с.

2. Джура Х. Ю. Елементи механізму правового забезпечення соціальної функції держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2023. Вип. 75(3). С. 19-24.

3. Драгомерецький М. М. Міжгалузові інститути права: правова природа та підходи до розуміння. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2021. Вип. 53. С. 21-25.

4. Дрішлюк А. І. Правозастосування vs "вдосконалення законодавства" (деякі міркування щодо сучасної юридичної практики). *Слово Національної школи суддів України*. 2021. № 2. С. 52-62.

5. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с. URL: <https://www.osce.org/uk/ukraine/283756?download=true>

6. Загальна теорія держави і права: підручник / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.

7. Загальна теорія права: підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.

8. Красій М. Звільнення від кримінальної відповідальності як основа в Кримінальному кодексі України і процедура в Кримінальному процесуальному кодексі України. *Jurnalul juridic national: teorie și practică* № 2 (18). 2016. С. 136-140.

9. Красій М. О. Застосування покарання у виді позбавлення волі в санкціях за корупційні злочини вчинені шляхом зловживання службовим становищем. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2020. Вип. . С 185-195.

10. Красій М. О. Політика в сфері боротьби зі злочинністю: взаємозв'язок кримінально правової та кримінально-процесуальної підсистем: *монографія* / М. О. Красій. ПП Голіней О. М. Івано-Франківськ, 2020.155 с.

11. Красій М. О. Державна правова політика щодо удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність (ч.1 та 2 ст. 111-1 КК України). *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2022. №

4. URL: https://reicst.com.ua/pmtl/issue/view/issue_4_2022

12. Красій М. О. Правова культура молоді в Україні. *Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 22-23 березня 2023 р.). м. Київ, 2023, Ч. 3, С. 212-214.

13. Красій М. О. Принцип верховенства права в Європейському Союзі. *Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 26 червня 2023 р.). м. Київ, 2023. С. 97-99.

14. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права: Підручник. Практикум. Тести. К.: Юрінком Інтер, 2021. 584 с.

15. Ляшенко Р. Д. Техніка тлумачення норм права: поняття, принципи, структура. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. Вип. 3. С. 3-7.

16. Навроцька Ю. О. Тлумачення права як особлива правова форма діяльності державних органів: поняття, ознаки, види. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 4. С. 33-40.

17. Петков С. В. Систематизація та кодифікація законодавства: концептуальний вимір. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Право*. 2020. № 1. С. 6-12.

18. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін. ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : Освіта України, 2017. 320 с.

19. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

20. Тацій В. Я., Данильян О. Г. Правова культура та державотворчі процеси в сучасній Україні: проблеми взаємовпливу. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2019. Вип. 38. С. 11–25.

21. Терещук М. М. Юридична відповідальність: теоретико-правовий аналіз. *«Jurnalul juridic national: teorie și practică»*. 2015. № 2. С. 18–21.

22. Ткаля О., Шелудько А. Загальні принципи організації та діяльності державного апарату. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 11. С. 274-279.

23. Толкачова І. А. Громадянське суспільство як головна умова існування правової держави. *Молодий вчений*. 2015. № 12 (3). С. 98–102.

24. Томко В. Особливості діалектичного поєднання категорій "право" і "норма права". *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 3. С. 137–141.

25. Федіна Н. В. Генеза тлумачення норм права. *Право і суспільство*. 2018. № 1. С. 46–51.

26. Чукаєва В. О. До проблеми типології правової системи сучасної України. *Juris Europensis Scientia*. 2020. Вип. 4. С. 20–24.

Додаткова література

27. Бондаренко Б. Д. Закономірності як предмет загальної теорії права : монографія. Київ : Дакор, 2020. 265,

28. Добіжа В. В. Верховенство права і закону: європейське та українське бачення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2021. Вип. 90. С.169-178.

29. Жаровська І. Демократія та верховенство права: сучасна методологія управлінсько-владної діяльності. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки*. 2021. Т. 8, № 3. С. 56-60.

30. Качур В. О. Правові цінності як детермінанти сталого розвитку суспільства. *Право. Людина. Довкілля*. 2021. Vol. 12, № 3. С.15-23.

31. Кубко А. Є. Законні інтереси держави: деякі теоретико-методологічні питання. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 45-49. _

32. Погорелова З. О. Парламентаризм, народний суверенітет і законодавча влада: проблеми взаємозв'язків. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2021. Вип. 65. С. 31-37.

33. Явір В. А. Політико-правова система: структура, компоненти, функції. *Правова держава*. 2021. Вип. 32. С. 489-496.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

34. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

35. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

36. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

37. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал». URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

38. Офіційний сайт Президента України «Офіційне інтернет-представництво». URL: <https://www.president.gov.ua/>

39. Офіційний сайт Конституційного суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/index.php>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ **(ПОТОЧНИХ, МОДУЛЬНИХ, СЕМЕСТРОВИХ І Т.П.).**

Завдання для поточних контрольних заходів

Поточними контрольними заходами є усне опитування здобувачів вищої освіти, обговорення питань, які виносяться на практичні заняття, вирішення тестових та інших практичних завдань.

Завдання для модульних контрольних заходів

Зразок схеми нарахування балів при оцінюванні знань здобувачів вищої освіти з дисципліни наведено в таблиці.

Таблиця – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль теоретичних знань (домашня контрольна робота)	30
Контроль засвоєння практичних навиків (середній бал за практичні*4)	20
Екзамен	50
Усього	100

Завдання для семестрових контрольних заходів

Форма підсумкового контролю – **екзамен** (тестові завдання).

Перелік теоретичних питань на екзамен:

1. Поняття права.
2. Ознаки права.
3. Функції права.
4. Цінність права.
5. Поняття, загальні риси і види соціальних норм.
6. Право і мораль.
7. Право і релігійні норми.
8. Корпоративні норми, їх особливості і взаємодія з правом
9. Право і технічні норми.
10. Поняття правового регулювання суспільних відносин.
11. Способи правового регулювання.
12. Види правового регулювання.
13. Механізм правового регулювання суспільних відносин.
14. Ефективність правового регулювання.
15. Поняття та загальні ознаки норм права.
16. Види норм права.

17. Структура норми права.
18. Співвідношення норми права і припису статті нормативно-правового акта.
19. Поняття і структура системи права.
20. Публічне і приватне право.
21. Структура системи законодавства.
22. Чинники формування та розвитку системи законодавства.
23. Нормотворчість: поняття, функції, принципи.
24. Стадії створення нормативно-правових актів.
25. Поняття та ознаки нормативно-правового акта.
26. Поняття, ознаки, види законів.
27. Підзаконні нормативно-правові акти.
28. Нормотворча техніка як різновид юридичної техніки.
29. Нормотворча техніка: поняття, елементи, види.
30. Законодавча техніка.
31. Поняття юридичних колізій та їх види.
32. Колізії в законодавстві, їх види.
33. Способи зменшення колізійності законодавства.
34. Поняття та риси правових відносин.
35. Види правових відносин.
36. Суб'єкти правових відносин, їх види. Правосуб'єктність.
37. Поняття і види об'єктів правових відносин.
38. Суб'єктивні права, правомочність та юридичні обов'язки суб'єктів права.
39. Юридичні факти.
40. Поняття і види правової поведінки.
41. Правомірна поведінка. 3. Поняття правопорушення, його ознаки.
42. Юридичний склад правопорушення.
43. Види правопорушень.
44. Причини правопорушень.
45. Поняття юридичної відповідальності.
46. Підстави юридичної відповідальності.
47. Види юридичної відповідальності.
48. Цілі і функції юридичної відповідальності.
49. Принципи юридичної відповідальності.
50. Поняття прав і свобод людини і громадянина. Їх загальна характеристика.
51. Права і свободи людини і громадянина в їх історичному розвитку.
52. Види прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Їх система в Конституції України 1996 року.
53. Гарантії прав і свобод людини і громадянина в демократичній, правовій державі.
54. Юридичні обов'язки людини і громадянина. Їх види.
55. Поняття, структура та функції правосвідомості.

56. Види правосвідомості.
57. Правосвідомість і право.
58. Поняття та види деформації правосвідомості. Правовий нігілізм.
59. Поняття державного органу України і його конституційний статус.
60. Конституційна система органів державної влади України. Принципи їх організації та діяльності.
61. Місце Верховної Ради України в системі органів державної влади.
62. Порядок формування, конституційний склад та структура Верховної Ради України.
63. Функції та компетенція Верховної Ради України.
64. Акти Верховної Ради України.
65. Органи Верховної Ради України.
66. Керівні посадові особи Верховної Ради України.
67. Комітети Верховної Ради України: порядок формування, повноваження.
68. Порядок роботи Верховної Ради України.
69. Місце та роль Президента України в конституційній системі органів державної влади.
70. Порядок обрання Президента України.
71. Строк повноважень Президента України, підстави і порядок дострокового припинення його повноважень.
72. Функції та повноваження Президента України.
73. Адміністрація Президента України.
74. Рада національної безпеки і оборони України.
75. Система органів виконавчої влади в Україні.
76. Місце та роль Кабінету Міністрів України у механізмі державної влади.
77. Склад, порядок формування та підстави припинення діяльності Кабінету Міністрів України.
78. Повноваження Кабінету Міністрів України.
79. Організація роботи Кабінету Міністрів України.
80. Акти Кабінету Міністрів України.
81. Поняття, функції та ознаки судової влади.
82. Засади правосуддя в Україні.
83. Система судів загальної юрисдикції.
84. Вища рада правосуддя: порядок формування, склад, основні функції і повноваження.
85. Конституційний Суд України, його склад та порядок формування.

Навчальне видання

Красій М.О.

**ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ТА
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

***Методичні вказівки для підготовки до
практичних занять***

***для здобувачів вищої освіти
заочної форми навчання I курсу
другий (магістерський) рівень***

***Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування***

Підписано до друку 25.01.2024.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура "Times New Roman". Ум. друк арк. 2
Наклад 300 пр. Зам. № 95 від 25.01.2024.